

Kegyetlenek

|KEDVES| GYURKAI

Ha az ember annyira megrokkant, hogy kin minden lépés, minden mozdulat, minek akkor tovább élni?

Mottónak is nevezhetném búcsúlevelemnek ezt az első mondatát. Tegnap fogalmaztam meg magamnak, amikor megkaptam az utolsó könyörtelen taszítást. Úgy érzem, világosan kifejezi mostani állapotomat. Még azzal egészen ki, hogy kiterjedt rokonságnak gyöngébb felfogású tagjai számára is egészen félreérthetetlen legyen; engem belül nyomorítottak el a komizság és az önző szeretet kegyetlen ütései, hogy már semmit sem tudok várni az emberektől, ezért ítéltem magam halálra.

Tudom, megdöbbenés elhatározásomon, és nem akarják majd elhinni a korigá'hatatlan tényt anyám, testvéreim, sógoraim, sógornőim és kollégáim, volt férjem és barátaim sem, meg kell majd ismételned a hírt, hogy igen, a kis Micó, a szelíd, a jámbor, a mindenki terrorjának behódoló Micó szó nélkül lelépett, s annyira megkeményedett, hogy már érzelmes, sokat sejtető búcsúzkodásra sem volt szüksége, egyszerűen csak elkészítette a leltárt, az kiegyenlíthetetlen mínuszt mutatott, tehát befejezte.

És csakis azért nem lépek le teljesen szó nélkül, ezt a búcsúlevelet azért írom meg, és remélem, lesz erőm a tények részletesebb előadására is, hogy mindenki megértse: többek gyanúja, csalhatatlan diagnózisa, káröröme ellenére sem vagyok elmebeteg, még idegbeteg sem, már nem vagyok alkoholista és narkomániás sem, s pontosan azért kellett ezt a megoldást választanom, nehogy még egyszer és menthetetlenül visszazuhanjak, nem is pillanatnyi elmezavar eredménye lesz öngyilkosságom, hanem megfontolt végiggondolásé. Tegnap, amikor elhatároztam, nincs más megoldásom, be kell fejeznem, úgy számítottam, négy-öt napra lesz szükség, hogy kissé könnyelműen csinált adósságaimat kifizessem, hogy minden ügyemet elrendezzem, kivéve a hullaeltakarítás tortúráját. Legszívesebben ettől is megkíméltelek volna, gondolkodtam is a módzatokon, hogyan tűnhetnék el nyomtalanul, de csak olvasmányélmények és romantikus megoldások jutottak eszembe, mindegyiket elvettem. Ezért hát ne nehezteljenek rám, ha egy-két rendőrségi kihallgatásra beidéznek, de ha az első alkalommal megmutatod búcsúlevelemet a rendőrtisztnek, azt hiszem, megkímélnék a további zaklatástól. Marad tehát csupán eltakarításom megrendelése a temetkezési vállalatnál, az SzTK-tól járó nyolcszáz forint elég lesz rá, ezt te egyedül elintézed, így csak téged terhellek. Te pedig kibírod, mert erős ember vagy, a mások felett zsarnokoskodók típusának irigylésre méltó példánya.

Az az utolsó kívánságom, hogy az elkerülhetetlen boncolás után minden temetési szertartás nélkül szállítsanak Debrecenbe, a krematóriumban hamvasszannak el, és megtiltom, hogy maradványaimat urnába visszakérjétek. Az életben egyszer, most utoljára, maradéktalanul érvényesüljön az én akaratom. Eddig úgylis mindig az történt velem, körülöttem, amit ti akartatok, ti, akik rövidebb, hosszabb ideig szerettetek, vagy érzésetek szerint mindvégig szerettetek, s ennek jogán uralkodtatok rajtam.

A megszólításban a „kedves” kihúzásáért sem kell haragudnotok, utólag törlöttem ezt a kiszikkadt, konvencionális szót. Először azért, mert mindig utáltam a formális beidegződéseket, csak erőm nem volt fellázadni ellenük, most ehhez is van erőm, másodszer azért, mert tegnap óta azt is tisztán megfogalmaztam: te, a testvérbátyám is ott állsz a kegyetlenek sorában, okik miatt idejuttattam. Vagyis hazudnék, ha olyasmit akarnék veled elhitetni, hogy érzelmeim irányodban ma is ugyanazok, mint voltak kislánykoromban, amikor olyan bolondos, túláradó szeretettel, büszkeséggel csüngtem rajtad, a vidéki szegény tanító eminens gimnazista, majd egyetemista fián, aztán az aranygyűrűvel diplomázó építészmérnökön.

Mert nagyon jól megismertelek, s tudom, nekem, az orvosnak különösen nem hinnéd el, hogy tiszta fejjel szántam el magam erre a lépésre, szükségtelennek éreztem, hogy tettem legfőbb indítékoit, motívumait rögzítsem ebben a füzetben. Azt hiszem, azért annyira nem leszek részletező, hogy amit feltétlenül el kell mondanom, bele ne férne.

Talán magamnak is szükségem van még arra, hogy elhatározásomat visszavonhatatlanul megerősítsem, még inkább meg kell írnom ezt a búcsúlevelet azért, hogy mindannyian megtudjátok: én magam csak kis mértékben vagyok oka halálomnak, a nagyobb részt a ti számlátokra írom. Nem kisebbitem saját gyöngeségeim, ostoba lépéseim következményeit, de azt akarom, hogy ti is megértsétek miiben vétettetek ellenem, ki, mivel volt hozzám kegyetlen. Igenis, azt akarom, hogy lelkiismeretetekben, tudatotokban ott maradjak mindvégig, kitörölhetetlenül. És ezt nem érzem olyanfajta zsaroló, kicsinyes bosszúállásnak, ami az öngyilkosságok nem kis hányadát motiválja. Csupán annak a meggyőződésemmek az eredménye, hogy minden embernek vállalnia kell a felelősséget tetteiért.

A halálraitéitnek joga van az utolsó kívánsághoz, ahhoz is, hogy meggyőzjon egy papnak, így próbáljon könnyíteni rettenetes helyzetén. Nekem is jogom van ehhez az utolsó gyónáshoz, a búcsúlevelek teljes őszinteségéhez. Az élő ember még minden kimondott szavát visszavonhatja, megváltoztathatja; csakis a halál teheti szavainkat és tetteinket véglegesen befejezettá, teljes értékűvé.

Fél éve, hogy az ivást abbahagytam, a narkomániából is sikerült kilábalnom, s hogy mégis idejuttattam, szinte már magam is sorsszerűnek érzem. Megpróbálok rövid lenni, csak a lényegeset elmondani, ami elhatározásom megértéséhez szükséges.

DR. RÓBERT KÁLMÁN, KÓRHÁZIGAZGATÓ

Szerepének elviselhetetlenebb hatása miatt Aliról kellene beszélnem először, dr. Ságodi Alajosról, kollégámról és utolsó szeretőmről, azért kezdem mégis a dirivel, mert így kevesebbet kell majd magyaráznom Ali övön aluli, kivédhetetlen útéseiről.

Az idegostály főorvosa, akinél utoljára voltam kéthónapos kezelésen, ajánlotta elválásunkkor, keressem meg Róbert Kálmán igazgató főorvost. Még ajánló levelet is írt hozzá, megmutatta, igazán meghatóan jóakarátú volt az öreg, kár, hogy életemben ritkán találkoztam hasonlókkal.

Délután hagytam el az idegostályt, az az este arra volt jó, hogy körülnézsek lakásomban, hozzászokjak a gondolathoz; ezután minden másképpen lesz, vége a gyöngye órák által meghozott ivásnak, a gyógyszerekkel való narkotizálásnak, önkábításnak, mindezek gyámolítása nélkül fogom elviselni az életet, úgy, amilyen, mint elviseli annyi millió. Senkinek sem telefonáltam, még neked és mamának sem, mert nem kívántam terhes, agyonnyomorító szeretetetek szavait hallgatni. Attól pláne irtóztam, hogy akárcsak ti is odarohanjatok, körülüldögéljétek, és ezer tanáccsal kísérleljétek meg ismét helyettem eligazítani az én életemet. Nem, ebből elegendem van, gondoltam, ezennel ezt is befejezzük, leszámolok despotáimmal is, akik a családi szeretet és a szexualitás cégére alatt önzően eluralkodtak rajtam. Kétszer megszólalt a telefonom, én azonban nem vettem fel, nem hittem volna, hogy idegeimet úgy megedzette a jó öreg prof; az első negyvenig, a második huszonhétig csöngetett. Mozdulatlanul és valami biztató, nagy nyugalommal csak néztem a csörömpölő készüléket, meg sem rezentem. Szinte örültem a nem várt próbatételnek, jó előjelnek éreztem a másnapi újrakezdéshez.

Reggel nyolckor ott ültem Róbert igazgató ajtaja előtt. Fél kilencre érkezett meg Róbert, behívott, bemutatkoztam, és minden magyarázat nélkül átadtam neki az öreg levelét. Kétszer is elolvashatta, mert szokatlanul sokáig beletemetkezett a rövid levélbe, aztán letette maga elé, majd egy székre mutatott.

– Foglaljon helyet, kolléganő! – Zsíros szemhéjakkal körülpárnázott nagy, életveg szemével kíváncsian mustrálgatott. – Tehát állást keres, és szívesen jönne hozzánk?

– Igen, igazgató úr.

– Mondana valamit magáról... Már a praxisára gondolok!

– Huszonháromeves koromban végeztem, summa cum laude m.ő.sítéssel...!

– Igazán?... Hát az aranygyűrűt miért nem volt szívük megítélni magának?

– Utolsó évben marxizmusból nem kaptam meg a jelest.

– Bosszantó! Engem nagyon bosszantott volna!

– Nekem is fáj, de az volt az első leckém az emberek szűkkeblűségéből, lelketlenségéből... Ha megengedi, igazgató úr, a teljes őszinteséget.

– Tessék, tessék csak, természetesen!

– Köszönöm, mostani helyzetemben szűkségem van arra, hogy megértsen.

– Tehát nagyobb megrázkódtatás nélkül túltette magát ezen a szépség-hibán?!

– Annál is inkább, mert egyetem után rögtön a klinikára kerültem, a belosztályra, ahol medikus koromban is gyakornoskodtam. Udvaros tanár úr vett maga mellé, aki az egyetemen diagnosztikát adott elő.

– Kitüntető bizalom; nyilván szerette magát!

– Igen, megéreztem, hogy bízik bennem... Huszonhatéves koromban tanársegéd voltam. Ennek éppen tizenkét esztendeje. Nem kívánom elmesélni a tizenkét évet, csupán annyit tudnia kell rólam... Hogy emberileg súlyos csalódások... megrázkódtatások értek...

– Tehát nem kollegiális ismeretség fűzi Kurtág tanár úrhoz, hanem a páciense volt?

– Igen, két hónapig feküdtem az idegosztályon.

– Értem, folytassa, kérem.

– Az első megrázkódtatásokat még kihevertem, de aztán jött a többi: szükségem volt valami narkózisra, kábításra... Először ott volt kéznél a konyak, pálinkák, hiszen tudja, társaságban ez manapság divatos sikk és póz, én csak rendszeresen kezdtem velük élni... Idegeim egyre jobban megkoptak, aludni már csak altatóval tudtam, az egész napot elviselni csak nyugtatókkal és doppingolókkal, ha lassan emeltem is a dózist, észre sem vettem, és már narkomániás voltam...

– Sajnálom, igazán kár – mondta. Nagyon együttérzően tudott beszélni, de arcán változatlanul az első perc érdeklődését láttam, semmi meghátrálást, elutasítást, folytattam tehát.

– Utoljára számot kellett vetnem, hová jutok, ha nem tudok megállni... Már nem volt állandó státuszom sem, hónapok óta csak helyettesítést kaptam, egyik körzetből a másikba küldtek, mindig oda, ahol betegség, halál, szabadságolás miatt átmeneti üresedés volt... Látnom kellett, ha nem tudok megállni, nemcsak emberi, de orvosi pályám is rövid idő alatt zátonyra fut... Akkor kerestem meg Kurtág professzor urat, és kértem, vegyen fel az osztályára.

– És elég volt ehhez két hónap?

– Mindketten úgy éreztük, igen. Rendbe jöttem.

– És máris munkába kíván lépni?

– Nagyon szeretnék, ha lehetne... Szükségem van arra, hogy elfoglaljam magam. Egyedül élek, számomra a munka az alapbázis... És mindezt azért mondtam el önnek, hogy tölem tudja, és ne másoktól kelljen esetleg meghallania. Tudom, kérdés nélkül is magunk között marad...!

– Természetesen, kedves kolléganő, hová gondol!... Igen, várjon csak! A III-as belosztályon van egy helyünk, keresse Rudas főorvost. Menjen csak nyugodtan, majd én áttelefonálok neki... Kívánom, hogy jól érezze magát nálunk!

– Köszönöm, nagyon hálás vagyok!

– Ugyan, kedves kis... hogy is hívják?

– Dr. Molnár Mária.

Kedélyesen elnevette magát.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy ilyen érdekes szépségű nő még hajdon?

– Nem. Hét éve elvált asszony vagyok, de nem kívántam használni volt férjem nevét.

– Értem, értem. – Felállt, kezét nyújtott, de ebben már benne volt az átlagos férfiak himmozdulata is, az első óvatos közeledés. – Hát akkor sok szerencsét kívánok, kedves Mára! Majd beajánlom Rudas főorvosnak!

Megfeledkeztem a kézfogásban felbukkanó első kísértésről, a hirtelen nagyon jóindulatúvá lágylt hangsúlyról, igazán megnyugodva hagytam el az igazgató szobáját. Alig zártam be az ajtót, meghallottam, hogy felveszi a telefonkagylót, és tárcsáz. Soha nem hallgatóztam még, de akkor megérezttem, el kell követnem ezt a vétket is. És a következőket hallhattam: „Karsci?... Most küldtem hozzád egy koleginát... Igen, jó ajánlólevéllel érkezett, summa cum laude-

val végzett... Nem, nem most, tizenöt évvel ezelőtt, de azért még ma is megjárja, majd meglátod... Fogadjátok szívesen... Ja, és még valamit: a Hydrocodint tartásatok elzárva... Szervusz!"

Mintha letaglózta volna, úgy álltam ott, mozdulni is alig bírtam. Pedig mielőbb el kellett tűnnöm onnan. Lábujjhegyen lopakodtam ki az épületből, a kórház kertjében leültem egy padra, rágyújtottam, bevettem egy seduxerit, mert éreztem, gyógyszer nélkül képtelen lennék úrrá lenni felháborodásomon. Pedig én a történetek ellenére is jelentkezni akartam Rudas főarvosnál, már csak dacból is, hogy megmutassam, az ilyen ostoba és pletykás vénasszony-lelkű emberek sem képesek ezután visszalökni oda, ahonnan partra kapaszkodtam.

Rudas szívélyesen, de már könnyen fölfedezhető gyanakvással fogadott, azonnal besorolt az osztályára. Nem törődtem sem az ő örökké kíváncsian fürkésző tekintetével, sem a kollégákkal, mert persze hogy ők is megtudtak mindent, azután az ápolónők is. Hihetetlen, milyen kicsinyes, olcsó kis figurák tudnak lenni az emberek, ha mások rovására kárörvendhetnek, pletykálkodhatnak. Mindezt jól láttam, én azonban nem reagáltam semmire, elengedtem fülem mellett a kétértelmű megjegyzéseket. Dolgoztam, elvállaltam minden pótügyeletet, mert tudatosan merültem bele a munkába.

Társaságba sem mentem hetekig, mert tudtam, hogy a magamhoz hasonló állású embereknek, ha összejönnek, egyik fő programjuk az ivás. Inni pedig többé nem akartam.

Bármennyit dolgoztam is, bármennyire igyekeztem is, néhány hét után tudomásul kellett vennem, hogy nem fogadtak be igazán, hogy rajtam látják a régi bélyegeket, s hogy mindezért ki-ki a maga módján, de elítél, lekezel, nem tart egyenrangúnak. Még ezt is elviseltem volna, mert hittem abban, hogy lesz elég erőm tovább dolgozni. Láttam, bizonyítani már csak a munkámmal tudok. Ha nem volt elég pár hét, majd néhány hónap megváltoztatja a rólam kialakított véleményét.

És hiszem, sikerült volna véglegesen lábra állnom, ha nem jön közbe Ali, egyik kollégám a III-as belről.

ALI

Rudas főorvoson és rajtam kívül még két kolléganő és két kolléga dolgozott az osztályon. Négy hétig Ali semmiben sem különbözött a többiektől, s éppen úgy nem törődtem vele én sem, arra sem tudtam reagálni, hogy kimondottan jóképű, férfias jelenség, nemrég elvált, és korban is hozzám illő, az odakerülésem előtti napokban ünnepelte negyvenedik születésnapját az osztály, a nagy ivászat még mindig téma volt közöttük. Tudomásul vettem, hogy engem nem kívánnak bevenni közös beszélgetéseikbe sem, ha túl voltak a napi kezelésen, viziten, mind behúzódtak az ügyeletes orvosiba, és folyt a duma, vita politikáról, irodalomról, filmről. Szidták Kovács Andrászt, mert szerintük pózol, egykaptafara gyártja filmjeit, és megtárgyalták a színészpletykákat is, ki kivel, mikor és hogyan. A napi szolgálat leteltéig, három óráig már csak akkor mozdultak ki, ha valamelyiküket beteghez hívta a nővér, vagy valamilyen értekezlet volt.

Az első napokban tudomásul vettem, hogy feszélyezem jól összehajmolt társaságukat, és mert egyébként sem szerettem az ilyen l'art pour l'art vitákat, ami maga is mulatságos pózolás, minden időmet a rám bízott két kórteremben

töltöttem. Én adtam be az injekciókat, meghallgattam a betegek minden panaszát, az pedig ömlött belőlük véget nem érően, amikor látták, hogy nekem mindent elmondhatnak. És legtöbb kérésük nem is betegségükkel volt kapcsolatos, hanem családi, lakás, elhelyezkedési problémáikhoz kértek tanácsot, segítséget. Amit lehetett, megpróbáltam az osztályról vagy otthonról elintézni, telefonon, de sok délutánomat töltöttem azzal, hogy betegeim ügyében jártam a hivatalokat, kilincseltem és veszekedtem a sokszor korlátolt, merev ügyintézőkkel.

Négy hete voltam az osztályon, amikor egy nap, a főorvosi vizit közben, amikor alorvosok, segédorvosok egy csapatban kísértük Rudast, mellémszegődött dr. Ságodi kollégám, és halkán odasúgta:

- Mondták már, milyen jól áll magának ez a frizura?
- Ránéztem, gúnyolódik-e, de nem találtam ennek áruló jelét.
- Mondták – feleltem aztán. – Csak kicsit régebben.
- Pedig ezt én most is felelősséggel megerősíthetem!

Gyakran megtörtént, hogy bent maradtam három után is, ha szükségét láttam, aznap azonban éppen egyik betegem ügyében akartam elmenni a fővárosi tanácshoz, és igyekeztem, hogy még fogadási időben odaérjek. Amikor kiléptem az épületből, egy kis piros Fiat 850-es kanyarodott mellém, megállt a járdaszegélynél. Nem tudtam addig, melyik kollégámé; Alié volt. Kinyitotta az ajtót, és azt mondta:

- Jöjjön, Mara, elviszem egy darabon!
- A fővárosi tanácshoz megyek, van buszbérletem, nem akarok terhére lenni!
- Üljön csak be, miért lenne terhemre?

Nem ellenkeztem tovább, arra gondoltam, negyedórát is nyerhetek, ha valóban elvinne. Útközben keveset beszélgettünk, bár ő mindent elkövetett, hogy tartózkodásomat feloldja. A tanácsház bejáratánál kiszálltam.

- Köszönöm, hogy elhozott! Viszontlátásra!

Megszorította a kezemet, és mosolygott. Nem láttam még azt az asszonybűvölő mosolyát, észre kellett vennem. Egy pillanatig zavartan rajtafeleltem a szemem, aztán kicsit bosszankodva zavarom miatt, bementem az épületbe. Talán félóráig is eltartott, amíg az illetékeshez bejutottam, előadtam betegem kérését, s ígéretet kaptam, soron kívül megvizsgálják a tűrhetetlennek mondott lakáshelyzetet.

Ali a bejáratnál várt, elmentem volna mellette, ha meg nem szólít, annyira nem is gondoltam rá, hogy megvárhat.

- Mi a délutáni programja? – kérdezte ismét igéző mosolyával.
- Hazamegyek és olvasok. Mindig több az olvasnivalóm, mint az időm.
- Most éppen mit olvas?
- Truman Capote Hidegvérrel című regényét.
- Igen, mondják, nagy könyv, el kell olvasni.
- Sajnos, én is csak későn jutottam hozzá, a Központi Antikváriumban találtam rá.

– És ha most javasolnék valamit?... Pontosan négy óra: mikor járt utoljára Visegrádon?

- Tavalý... vagy tavalyelőtt? Nem is tudom... Szóval nem régen.

– Akkor ajánlok mást: Hármashatárhegy, isteni kilátás, aztán pompós vacsora, remek konyhájuk van... Indulhatunk?

– Csak így? Fel sem vagyok öltözve rendesen!

– Érdekes; nekem meg határozottan az az érzésem, attól kezdve, hogy megjelent köztünk, minden ruhadarabját izléssel válogatja ki, és alig lehetne elképzelni csinosabb és divatosabb összehasonlítást... Ha csak ez zavarná, ettől indulhatunk, nekem így is maga lesz a legszebb nő!

Bekapcsolta a motort, indított, én meg kíváncsian, hosszan tanulmányoztam az arcát, gesztusait. Egészen a volánra kellett koncentrálnia, nem könnyű a délutáni csúcsforgalomban eljutni a Lánchidra, oldalról mégis rámpillantott.

– Most azt hiszi, valami rutinbókot hallott?... Akkor maga még nem tudja rólam, mennyire megválogatom kinek és mit mondok.

– Nem hiszek semmi effélét.

– Azt szeretném, ha mindent elhinne nekem.

– Csak ma?

– Úgy értem, hogy mostantól... Ha nem vette volna észre, már két hete közelítek magához, és alig vártam a mai alkalmat!

Kellemes orgánuma volt, megnyugtató, az egész szituáció hízelgő, miért tagadnám, nagyon jól esett minden, s kezdtem átadni magam a következő óráknak, amilyenekben akkor már hónapok óta, Zolo durva szakítása óta, nem volt részem. Azt hiszem, teljesen érthető helyzet: jólesett egy kulturált férfi társasága, a gyorsan gördülékennyé váló beszélgetés, a száguldás, amint kijutottunk a Hármashatárhegyre felvezető útra, s onnan már a táj látványa is.

Nem mentünk be rögtön az étterembe, vacsorához még korán lett volna. Felsétáltunk a hegytetőre, isteni volt a nyárvége odafent, és a város, a Duna, a levegő. És eszembe jutott, Pistával voltam ott utoljára, nem sokkal azelőtt, hogy beadtam a válókeresetet. Az én kívánságom volt, beszélni akartam még vele valami más környezetben, mint a sok cívódást megért lakásunk.

Némán gyönyörködtem a nagyváros látványában. Elsőéves medikus korom óta imádtam ezt a várost, ha csak tehettem, felsétáltam a várba, a Gellérthegyre, János-hegyre, hogy lássam.

Ali már a második cigaretára gyújtott rá, mintha ideges lett volna. Kínált engem is, de hónapok óta ezt is elhagytam. Aztán odajött, szorosán mellém állt, majd néhány pillanat múlva vállamra tette a kezét, magához ölelt. Megbízsergetem az erős férfikar ölelésétől, nem ellenkeztem, inkább hozzásimultam. Nem szégyellem: asszony vagyok, szeretetre éhes, a szeretetért sokra, talán mindenre képes, a férfink ezért tudtak fölöttem olyan sikerrel uralkodni.

Így maradtunk egy percig, tíz percig, már nem érzékelttem az időt, akkor Ali gyöngéden fölemelte a fejem, és meg akart csókolni. Szájára tettem mutatóujjamat, s azt mondtam:

– Ezzel várjunk még.

– Miért? És meddig?

– Még egy kicsit... Mindennek be kell érnie, hagyjunk rá időt.

Arcán parányi ingerültséget fedeztem fel.

– Bennem már minden megérettl...

– Akkor már csak arra kell kis idő, hogy én is megérjek rá – mondtam.

Belekaroltam és elindultam lefelé.

Ali megrendelte a vacsorát, majd azt kérdezte:

- És mit iszunk?
- Magának vezetnie kell. én pedig nem iszom szeszes italt.
- Ne ugrasson, Mara; hogyhogy nem iszik semmit? Mióta?
- Három hónapja.
- Tehát azelőtt mégiscsak ivott?
- Többet is a kelleténél, ezért nem iszom most.
- Ez valami fogadalom?
- Csak józan számvetés.
- De vannak dolgok, amiket nem lehet józan fejjel csinálni! Jó ital nélkül!
- Például?

Meghozták a vacsorát, a pincér ügyesen elénk tálalta, aztán tapintatosan hátrább vonult.

- Például mit nem tudna teljesen józanul csinálni?
- Például én ma este istenien érzem magam, és szeretném meginni magával a pertut! Úgyis, mint egy tehetséges kollégával, úgyis, mint!...
- Kitűnően megfelel erre a célra a Coca-cola is!... Nyugodtan megrendelheti.

Játékosan könnyörögni kezdett.

- Aranyos kis Mara, csak egy pinduri háromsféldecis hárslevelűt!... Vagy nem szereti a jó bort?

- Szerettem, de most már csak Coca-colát vagy gyümölcslevet iszom.

Megkaptuk a Coca-colát, megittuk a pertut, a beszélgetés ettől kezdve még fesztelenebb lett. Ali imponálóan szellemes társalkodó volt, sok mindenben tájékozott, bármi került is elő, mindenről volt egyéni véleménye.

Mind a ketten elteltünk a vacsorával, a zenével. Amikor beültünk a kocsiba, szembefordított magával.

- Itt van már az ideje, hogy megcsókoljalak?

- Most már igen.

Éreztem, hogy a testem pillanatok alatt áttüzesedik, hogy felkap a szédítő röppülés, amit a szeretkezésekben néha sikerült megkapnom. Ali minden ízével, melyet megkóstoltott velem, egyre jobban belélfészkelte magát. Jó volt a csókja is, a szája illata, nyelvének erős, érzéki játéka, és kezének értő végigbarangolása kihevült testemen. Mert ebben is mértéktartó volt, ezért lettem én odaadóbb. És amikor végre megindította a motort, s megkérdezte, most hová, azt feleltem:

- Hozzám... Majd meglátod, milyen isteni kávét főzök!

- Azt én máris tudom, milyen isteni minden, ami hozzád tartozik, amit tőled kaphatok!

Hazafelé keveset beszéltünk, talán mind a ketten arra gondoltunk, ami otthon ránk vár. Éppen csak körülpillantott a lakásban, aztán nekem esett a csókjaival, felnyalóbolt magához, mintha nem is érezné súlyomat, én meg körülfontam kezemmel, lábammal a nyakát, a vállát. Aztán lassan megindult az ágyam felé, és ráborultunk. Még a ruhánkat sem volt erőnk ledobálni magunkról, úgy vetettük magunkat egymásnak, és én hosszú idő után megint elduruzoltam, elkiabáltam, elénekeltem a szerelem zoltárait, ahogyan húsz esztendőszexuális életemben alig néhányszor tettem. Ali ettől mintha megőrült volna, nem tudott

betelni velem, nem akarta abbahagyni, pedig a ruha már ronggyá gyűrődött rajtunk, és úsztunk a verejékben.

Végre elengedett, akkor levetkőzött, erős tenyerével végigsimitotta széles mellkasát, izmos combját, aztán engem paskolt végig, hogy felfrissítsen, mert én még mindig féláljultan feküdtem.

– Te... te boszorkányok lánya! Te mesterboszorkány! – mondogatta, miközben leszedte a ruhámat, és tenyerével, öklével dögönyözte izzadságtól fénylő testemet. – Sose gondoltam volna, hogy ez józanul is ilyen isteni!

– Csakis józanul lehet ilyen!... Ha bepiál az ember, az egészen más, valahogyan ködös... fátyolos az egész!... Mert úgy éppen az elbóduló agyunk nem képes részt venni benne, érzékelése ezért hiányos.

Attól a naptól minden esténket így töltöttük, visszatérték rég elvesztett bizakodásaim. Boldog voltam, hogy újra találtam valakit, akiben megkapaszkodhatom, aki olyan teljességgel kielégít, s akit én is maradéktalanul ki tudok elégíteni mindenben.

Annyira átadtam magam ennek a hirtelen rámrontó szerelemnek, hogy szinte megvakultam, semmit sem vettem észre abból, amit pedig meg kellett volna látnom. Azt sem, hogy Ali alig egy hét alatt eltelt velem, és már nem akarta minden estéjét velem tölteni, hogy megszaporodtak a kifogások, a távolmaradások, pletykákat sem hallottam meg.

Egy este, amikor ismét egyedül voltam otthon, és Ali-t vártam, megszólalt a telefonom; a másik kollégám felesége hívott fel. Már találkoztunk társaságban, velem egykorú, rokonszenves tanárnő volt. Randevút kért tőlem, azonnal. Egy közeli presszóban találkoztunk. Láttam, milyen nehezen tudja elkezdni, biztatni. A kollégák furcsa mosolyát sem vettem észre, az osztályon rólam naponta tárgyalt kellett.

– Amiért vállalkoztam erre a kínos szerepre... – mondta – mert látom, senki sem akarja neked megmondani...

– Mit kellene nekem megmondani?

– Hogy Ali nem azért kezdett ki veled, mert szeret...

Hülye képet vághattam.

– Hanem?... Hiszen!...

– Csak játékból... Fogadásból.

– Fogadásból?

– Igen, fogadott Jászberényi doktorral, hogy bármilyen magadnak való, félrehúzódó vagy is, azért az első alkalommal lefektet... ha ő akarja.

Kis hija, hogy el nem bógtem magam.

– Azért határoztam el, hogy szólok neked, mielőtt egészen átadnád magad ennek a kapcsolatnak... Mielőtt beleszeretnél ebbe az emberbe... Mert Ali nem ismeri az állhatatosságot, néhány hét, pár hónap alatt a legtökéletesebb nőt is megúnja, és odébbáll.

– És mi volt a fogadás tétje, tudod?

– Öt üveg gin.

Fizettem, egy szót sem tudtam volna tovább beszélni vele. Mentegetődzött, de én neveletlenül otthagytam. Hazafelé betértem egy édességboltba, vettem egy üveg gint, otthon felbontottam, és inni kezdtem.

Mire Ali megérkezett, már részeg voltam. Szó nélkül engedtem be, töltöttem neki is, magamnak is, koccintáshoz emeltem a poharat:

– Hát... most arra iszunk, ugye, drágám, hogy sikeresen megnyerted a fogadást!... Mint látod, én is beszálltam egy üveggel, mert félttem, hogy engem a közös piálásra már úgysem hívnál meg!

Próbálta megjátszani magát.

– Miket beszélsz?... Te részeg vagy, félrebeszélsz! Igaz hát, amit pletykáltak rólad, hogy zugivó és narkomániás vagy!

Leöntöttem az erős italt, és azt mondtam:

– És az is igaz, hogy te egy mocskos személtáda vagy!... Mindent tudok a fogadásról, a te őrijítő, nagy szerelmedről, kár magyarázkodnod. – Kitértam az ajtót, és vártam, hogy elmenjen. Sértetlen vágatott el mellettem, de utána szóltam:

– A kulcsot visszaadod!

Ledobta a szőnyegre, és köszönés nélkül elment.

Végigfeküdtem az ágyon, úgy ruhástól. Nem ittam többet. A fejem kezdett tisztulni, így megindulhattak végre a gondolataim, és megcsinálhattam a leltárt.

Igen, Ali adta meg az első lökést. Ekkor jöttem rá, hogy minek tovább élni amikor én valami másfajta anyagból vagyok gyúrva, nem ezekhez a gátlástalan, kegyetlen emberekhez tartozom.

LACÓ

Ő volt életemben az első férfi, ő volt a legelső és leghosszabb szerelem, mégis rövidre foghatom itt a történetét, mert ez nem valami boldogsághajó palacküzenete, hanem búcsúlevél, végrendelet, és csak az tartozik ide, amivel Lacó rám mérte az első, majdnem halálos csapást.

Talán egzaltáltnak, érzélgős pózolásnak hat, mégis elmondom, hogy később mindig egy megrázó gyermekkori élménnyel asszociálódott bennem az ő képe, szakításunk órája, valahányszor eszembe jutott. Kislány voltam még, talán harmadik vagy negyedik elemibe jártam, édesapa tanított engem is, mint ötödikig mind az ötünket. Egy őszi napon történt, hogy osztálytársam, Kiss Kati, a szomszédban lakó parasztcsalád leánya, átszólt hozzám a palánkon, és hívott, menjek csak vele, most vezetik a mézárszékbe a falu bikáját. Megöregedett, tehát levágják. Sok mindent láttam már addig, az állat és embervilág mindennapi életének abban a környezetben természetes, minden finnyáskodás, álszemérem nélkül fogadott aktuálisait. Kis társaimmal sokszor végignézhettem állatok pázását, aztán néhányszor meglestük esténként kerítések árnyékába vagy a patakpart bokrai közé elhúzódott leányok és legények suta, primitív szeretkezését. Akkor már láttam halottakat is, a legelső éppen Kiss nagypapus volt, Kati dédnagypapja. Ott feküdt az elsőházban, a tiszta szobában kiterítve, egy cinvödör állt a kissé feltámasztott koporsó alsó vége alatt, és abba csöpögött szaporán a nehézszagú, sárgászvörös lé. És láttam vízbefulladt osztálytársamat, láttam cséplőgépbe esett, összeszabdalt testet, és láttam Mályi Bandi öt évvel előbb eltemetett kishugát a felnyitott koporsóban, amikor a nagypapjukat temették mellé, s a sír kiásása után beszöktünk a száraz homokdombba mélyesztett sírbolba. És végignéztem halálos verekedéseket, láttam kiömlő embervért, mindent láttam én is, amit falun, a természettel együtt élő embervilágban, láthattak a gyerekek is, hiába próbált mindettől elzárni anyám. Ő eltiltott volna iskolatársaimtól, a körülünk lakó lányoktól, fiúktól is,

ezért harcolta ki apámnól, hogy ötödiktől a megyeszékhelyen, az apácánál tanuljak. Édesapám nem féltett ezektől az élményektől, sokkal bölcsőbb volt ő mindenkinél, akit valaha is ismertem. Inkább mesélt nekem sokat a látott élményekkel kapcsolatban, és magától értetődő nyíltsággal, őszinteséggel olyasmiről is, amiről a mama előtt szót sem ejthettem. Ezért követtem én akkor gyanútlanul Kiss Katit.

Amit azonban a mézsárszékben láttam, annak a borzalmát soha el nem tudom felejteni. A hentesmester odaterelte a csordás által vezetett bikát a mézsárszék széles ajtajába, rákötözte az erős köteleket az állat egyik szarvára, aztán a másikra, a kötelek végét a két ajtófélfába vert vaskampóra hurkolta. A készülődés közben a hatalmas állat jámboran álldogált, mert egyre simogotta a pofáját Kun Matyi bácsi, a pásztor, aki nyári hajnalokon mindig elfújta a mi ablakunk alatt is a szép, szomorú dalt; Kossuth Lajos azt üzenté, elfogyott a regimentje. Csak ezt az egy nótát tudta előcsalni öreg, horpadt rézkürtjéből, ezt fújta oda-kerülése óta, ezt hallottam tőle kicsi koromtól, mégsem untam meg hallgatni én sem, nem pereltek vele emiatt a felnőttek sem. Ez is olyan megmásíthatatlanul beletartozott a falu életrendjébe, mint annyi más minden.

A hentes elkészült a kötelekkel, szólt Kun Matyi bácsinak, most már félreállhat. És akkor a hentes elővette óriási baltáját, egyik vasvégével megérintette a bika koromfekete homlokát, pontosan a két szeme fölött. Az még akkor sem érezte, mi vár rá, csak állt mozdulatlanul, ahogyan a legelőn szokott örködni, elnézni a száz tehén fölött. A balta föléndült, aztán lecsapott. Azon a helyen egy kerek lyuk támadt, valami véres fehérség türemlett ki rajta, a bika térdre-zuhant, a következő pillanatban oldalára dőlt. Néhányszor kapart a lábával, egyszer elbőgte magát, de úgy, hogy a közeli templomtoronyban megszólalt tőle az egyik harang, legalábbis én hallani véltem a rezonálását. Felkiáltottam, eltakartam a szemem, majd futni kezdtem, meg sem álltam hazáig. Otthon elbújtam a kis pajtában, ahol úgy szeretünk bujószkodni a jószagú széna, lucerna között, és csak este merészkedtem be a házba. Még akkor is féltem, meglátja rajtam anyám, milyen szörnyű élményben volt részem.

Lacót az egyetemen ismertem meg, évfolyamtársam volt. Ő is vidékről került Budapestre, szép és okos fiú volt, és nagyon udvarias, gyöngéd tudott lenni. Az első napon észrevettük egymást, az első előadásra már egymás mellé ültünk, utána hazakísért nagynénémék házáig, ahol rokoni alapon együtt laktam egy kis szobában két évvel idősebb, bölcsészhallgató nővéremmel. Napok alatt értünk meg a szerelemre, és három hét múlva az övé is lettem, az ő albérleti szobájában, ahová attól kezdve öt éven át eljártam, amikor találkozásunkra idő és alkalom adódott.

Úgy szerettem Lacót, hogy rajta kívül más férfikkal szemben érzéketlen maradtam, hogy maradéktalanul kitöltötte érzéseimet, kielégítette testem minden porcikáját, hogy beleborzongtam, ha tanulás közben eszembe is jutottak szeretkezéseink.

Én is ugyanazt jelenthettem neki, úgy láttam és hittem az utolsó pillanatig. Sokat voltunk együtt, gyakran eljártunk moziba, színházba, hangversenyekre, olcsó helyekre persze, mert pénzünk mindig igen kevés volt, de mi meg akartuk kapni mindazt, amit egy ilyen nagy város szellemi élete adhat a mindenre szomjas fiatal embernek. Kapcsolatunk mégsem ártott tanulmányi eredményeinknek,

mind a ketten jelesen tettük le a szigorlatokat. Inkább még inspiráltuk egymást, talán az volt az egészben a jó, hogy annyira összeillettünk, hiánytalanul kielégítettük egymást, így számunkra ismeretlen maradt a szexuális életre már megérett egyetemistáknak az a folytonos, sok időt elrabló képzelődése, sóvárgása és kődorgása, párkeresése, kísérletezése, ami körülünk annyi társunkat gyötörte.

Az is úgy jött magától, hogy egyszer csak ki is mondtuk, ami már bennünk volt; ha ledoktoráltunk, rögtön összeházasodunk, és lehetőleg együtt dolgozunk majd valamelyik kórházban. Én belgyógyászatot tanultam, ő a sebészetet választotta, igazán semmi akadályja nem lehet, hogy együtt felvegyenek bennünket.

Végül még a családom is tudomásul vette elhatározásomat, amikor az utolsó hónapokban bejelentettem, noha sok kifogást találtak Lacóban, különösen a mama. Apa volt az egyetlen, aki nem mondott semmit, nem tiltakozott, nem helyeselt, így a hallgatását kellett jóváhagyásként értelmezni.

Elvégeztük az egyetemet, megkaptuk a diplomát, és megbeszélésünk szerint aznap este kettesben készültünk megünnepelni a nagy eseményt, mert az évfolyam búcsúestje másnapra volt kitűzve.

A Mátvás pincében találkoztunk, nyugodtabb zugot kerestünk, a zenétől távolabb. Megvacsoráztunk, ittunk is, de én közben már észrevettem, hogy Lacóval van valami, nem olyan, mint máskor. Kétszer is kérdeztem, de azt mondta, nincs semmi. Aztán fizettünk és elindultunk, hogy megyünk hozzá. Úgy beszéltük meg ezt is, hogy az éjszakát egészen őnála tölthetem. Kisétáltunk a Duna-partra, ott a hajóállomáshoz vezetett, a korlátra könyököltünk, és akkor így szólt:

– Micóka, mondanom kell valamit... Szeretném, ha olyan erős, okos maradtál, amilyennek mindig ismertelek... Meg kell értened...

A lábam reszketni kezdett, a lélegzetem elakadt.

– Azt kell bejelentenem, hogy holnap hazautazom, állást kaptam az otthoni kórházban, és a jövő héten megnősülök... Szeretném, ha nem kérdeznél semmit, ha jó barátokként válnánk el. Mert nekem ez az öt esztendő életem legszebb emléke marad.

– Dehát?... Mi ez?... – Alig bírtam uralkodni magamon, ezek a szavak is akaratom ellenére törtek elő belőlem.

– Hozzám ne nyúlj!... Hozzám ne érij többé! – Kiáltottam, pedig ezt sem akarattal tettem, egyszerűen nem voltam ura magamnak.

– Kérek, kis Micó, ne csinálj botrányt! Légy okos, gyere, elkísérlek! A nővéred biztosan otthon vár!

– Nem lehetne, hogy ne beszéljünk erről tovább?... Hidd el, nekem is rohadtul nehéz! – Belém akart karolni. – Gyere, hazakísérlek!

– Most azonnal megfordulsz, egy szót sem szólsz többet, de annyit sem, hogy szervusz vagy isten megáldjon azért!... Megfordulsz, elmégy, és nem akarlak látni az életben!

– De Micó...!

– Ha nem így teszel, sikoltozni kezdek, segítségért kiabálok!

Így tett, néhányszor visszanezített, ott állok-e még, de csak ment, végül már futott, mintha menekülne.

Hajnalgig sétáltam a Duna-parton. Átmentem valamennyi hídon, de a víz mellől nem bírtam elszabadulni. Mert a nagy víz akkor a halált kínálta fel nekem,

mint az egyetlen végleges megoldást. Életemben az volt az első csábítás, de akkor még egészséges voltam, sértetlenek az idegeim, kibírtam az ütést.

Kibírtam, de két évig nem tudtam férfival úgy szót váltani, hogy a férfit lássam benne, pedig sokan akartak velem lefeküdni, éppen csak én voltam arra képtelen két évig, hogy újra szeressem, ismét valakié legyek testestől-lelkestől, amit nekem a szerelem mindig is jelentett.

Lacó után soha nem érdeklődtem, azért a tapintatlan, tapír évfolyamtársaktól néhány találkozás után részletesen értesülhettem róla, hogy szülővárosa kórházában kapott állást, ahol nyaranként gyakornokoskodott, és a sebészfőorvos leányát vette el, önálló lakással, kocsival és azzal az ígérettel, hogy gyorsan adjunktust csinálnak belőle. És az após után majd ő lesz a főorvos, nem is kell sokáig várnia, hatvanon túl van az öreg.

PISTA

Amit a karrierjéért megtett Lacó, ugyanazt a szerepet játszotta el Pista, a férjem, de annak egészen én voltam a tárgya.

Lacó könyörtelen szakítása után még a tervezett kéthetes hazautazásról is lemondtam, az otthoniak szemrehányásait, testvéreim csúfolódását már igazán nem óhajtottam végighallgatni. Beszéltem a professzorral, megkértem, hadd kezdhessem meg osztályán a munkát azonnal, ő faggatózás nélkül teljesítette kívánságomat. Milyen sokat köszönhetek annak az embernek, kár, hogy eszközeink, lehetőségeink olyan elégtelenek a hála kifejezésére, amit ez a ritka típus megérdemelne tőlünk. Egy nap alatt elintézhettem a felvétel formaságait, és a szakításunk utáni második napon elkezdhettem az orvosi munkát. Reggeltől késő estig a klinikán voltam, hetenként kétszer-háromszor elvállaltam az ügyeletet, mert az nyári szabadságolások miatt kevesen voltunk. A munka volt a megmentőm, mert az teljesen le tudott kötni, lefoglalta gondolataimat, kitöltötte minden időmet. Késő estéknél, vagy ha ügyeltem, s másnap délután, estére hazakeveredtem, hullafáradtan zuhanam az ágyba, és úgy aludtam a következő reggelig, hogy álmos sem volt.

A betegekkel, a gyógyítás számtalan problémájával ilyen módon én kétszer-háromszor annyit foglalkoztam, mint más kezdő kollégáim, és az sem érdekelt, hogy eleinte még olyasmit is hallottam: hogy törekszik, milyen stréber ez a kis Micó! Jogom volt ahhoz, hogy átvészelvek egy idegösszeroppanással fenyegető megrázkódtatást, jogom volt a számomra leghatásosabb terápiához, a munkához. A prof addig is szeretett, de ezt az ambíciót olyan módon honorálta, hogy végül engem is feszélyezett, azért nem annyira, hogy ügyet csináljak belőle. Nem hivalkodás, ha elmondom: annak ellenére, hogy fiatal voltam, gyorsan elterjedt a híre a klinikán, hogy kitűnő diagnosztika vagyok, kivételesen lelkiismeretes. És nem utazom a pénzre. Érdekes, a pénz mégis megtalált, a felgyógyult betegek többsége tekintélyes summákat dugott a zsebembe, szemérmesen borítékba rejtve, és kezdetben pirulva bár, de én is elfogadtam.

Eleget koplaltam egyetemista koromban, a gyomrom ebbe ment tönkre, ennek az eredménye a gyomorfekély, eleget szűkölködtem albérletben, saját otthonra vágytam, anyagi függetlenségre. Belépésem után két évvel én voltam a prof helyettese, a klinika legfiatalabb tanársegédje. És közben lett főbérleti lakásom, kétszoba összkomfortos, és volt kocsim, eléggé használt, de még jó Skoda, iga-

zán remekül szaladt. Volt tehát mivel kitöltenem maradék szabadidőmet. Hónu-
pokig foglalkozhattam a lakás berendezésével, s miután megszereztem a hajtási
jogosítványt, vasárnaponként, ha nem voltam ügyeletes, nagy túrákat tettem az
egy nap alatt bejárható távolságon belül. A Dunakanyar. Visegrád, Esztergom,
Győr, Székesfehérvár, Veszprém, Kecskemét, Szolnok, Gödöllő, a Mátra; fárasztó,
s mégis felüdítő túrák voltak.

Persze egyedül, mindig csak egyedül. Utitársam akadt volna kollégáim, isme-
rőseim közül, de már mondtam, hogy Lacó óta nem bírtam senkire úgy nézni,
mint férfire. Nem, nem volt ez valami stupid férfiyűlölet, egyszerűen csak nagyon
is érthető, tartós sokk az emberekkel való közelebbi érzelmi kapcsolatokkal szem-
ben.

Két év múltán, az újonnan végzett orvosok közül egy nagyon határozott fellé-
pésű, igen ambiciózus kollégát kapott az osztályunk, dr. Révész Istvánt. Magas
volt, fekete, összenőtt szemöldökű, energikus arcú kicsit erős orrú. Jelesen vég-
zett, munkáját a gyors helyzetfelismerés, a kitaró szorgalom jellemezte, és a hiva-
tástudat. Azt hiszem, ez az utóbbi is megvolt benne, én így neveztem ezt, és nem
stréber törekvésnek, amit könnyen ráragasztottak az idősebb kollégák, akárcsak
két évvel korábban énám. Mi ketten voltunk az osztályon a legfiatalabbak, ő
tőlem is fiatalabb egy jó évvel; ez is természetessége tette, hogy kereste társasá-
gomat, s hogy jól el tudunk beszélgetni az osztályon előforduló érdekes és
problematikus esetekről. A profot gyakran kellett helyettesítenem, órája volt az
egyetemen, vagy máshol kellett megjelennie, ilyenkor Pista nem is fordulhatott
volna máshoz, csak hozzám.

A szakmai témák észrevétlenül kezdtek kiegészülni, kiderült, hogy ő is sze-
reti az irodalmat, a színházat, a koncerteket, és amikor legelső alkalommal meg-
kérdezte, nem volna-e kedvem elmenni vele a Károlyi kertbe, hangversenyre, nem
mondtam ellent. Világosan érzékelttem, hogy a két év alatt már szinte belémideg-
ződött idegenkedésem a férfikkal szemben nála nem jelentkezik, nem láttam
értelmét, hogy csökönységéből legyenek következetes.

A koncert után nemsokára egy margitszigeti szabadtéri előadás következett,
olasz vendégművész felléptével, a nevére már nem emlékszem, de arra igen, hogy
utána, amikor beültünk a kocsimba, Pista szó nélkül magához ölelt és megcsó-
kolt. Ellenkeztem, mert kissé bántott a gyors tempó, az egyoldalú döntés, de
minek tagadnám, meg is szédültem, és tiltakozásom pillanatok alatt megtörtött.
Aznap este még nem akartam, hogy feljőjjön hozzám, ő azonban annyira eltökélt
volt, hogy nekem nem volt erőm visszautasítani. Azt az éjszakát nálam töltötte,
és én reggel sem bántam meg semmit, miközben sietve öltözködtünk, hogy el ne
késünk a klinikáról, mert Pista a szeretkezésben is elfogadható partnernak bizo-
nyult. Nem olyan mesternek, mint később Ali, de hát huszonnégy, huszonöt évünk
ellenére is kezdők voltunk még a szexualitásban orvos létünkre is, bármily fur-
csán hangzik. Mindezzel együtt jól éreztem vele magam, és reméltem, rövid idő
alatt annyira összeszoktunk, hogy ezt a kapcsolatot mindenképpen érdemes foly-
tatnom.

Nem gondoltam én házasságra, különösen olyan rövid időn belül. Ő azonban
sokkal célratörőbb volt, és két hónap múlva feleségül vett. Igaz, beleegyezésem-
ben része volt egy kellemetlen epizódnak, erről majd később beszélek. Pista hoz-

zám költözött, hat év után megszabadult albérleti adójától, megszerezte a jog-sítványt, tehát a kocsim is rendelkezésére állt s eleinte igen alkalmazkodónak mutatkozott ebben is.

Hogy valójában akkor én mit jelentettem számára, nem tudom, én azonban szerettem, legalábbis kívántam megszeretni, mert anélkül én képtelen voltam a szexualitásra. Szerettem a szerelem minden meggondolatlanságával, áldozatkészségével, és ő mindezt magátólértetődően el is fogadta.

Házasságunk új helyzetet teremtett a klinikán, világos volt, hogy nem maradhatunk mind a ketten a prof osztályán. És bórmenyire ragaszkodott is hozzám az öreg, én léptem le, hiszen én már valaki voltam, szaklapokban publikációim jelentek meg, akármelyik kórházban szívesen fogadnak, az öreg neve olyan ajánlólevél volt szakmai körökben.

Volt egy beszélgetésem ez ügyben Pistával, mielőtt még a proffal tárgyaltam volna. Otthon, este álltam elő tervemmel, hogy másnap kérem a kilépésem engedélyezését, hogy ő maradhasson a jó helyen, a prof mellett. Kis csalódást okozott, hogy Pista még a forma kedvéért sem tiltakozott, úgy fogadta döntésemet, mint ami megilleti őt.

– Nem féltetek én téged, kis Micó! – mondta kedélyeskedve. – Te olyan tehetséges vagy, hogy egy hét alatt bárhol elfogadtatod magad!

A helycsere azonban nem sikerült a remélt módon. Nem adjunktus lettem a főorvos mellett, hanem csak egyike a három alorvosnak. És még ennek is örülhettem, hiszen korombeliek, sőt idősebbek is évek óta dolgoztak segédorvosi státuszban és fizetéssel. Természetesen csökkent a jövedelmem is, a nagy pénzeket a főorvos és az adjunktus kapta, pedig most már igazán jól jött volna a mellékereset, mert házasságkötésünk óta Pista megkívánta, hogy a fizetést neki adjam át, mivel szerinte én nem tudok bánni a pénzzel. Nem mondom, bármennyi összeg jött is havonta, én mindent elköltöttem könyvekre, színházra, hanglemezekre, ruhákra. Pista pedig kijelentette, takarékoskodnunk kell, hogy gyorsan összehozzunk húsz-harmincezret egy lakáscseréhez. Azt mondta, hamarosan úgyszólván szükségünk lesz a harmadik szobára, ha megjön a gyerek, de addig is jól kihasználhatjuk a nagyobb társasági élethez. Új volt nekem ez a fajta telhetetlenség, ahogyan Pista fokozatosan mindent a kezébe ragadott, de mert világeletemben utáltam a kicsinyes vitákat, különösen pénzügyekben, nagyobb ellenkezés nélkül beletörődtem ebbe is. Azért maradt némi költőpénzem a Pistának átadott fizetésen kívül, mert új helyemen is olyan lendülettel kezdtem el a munkát, mint a klinikán, azt hiszem, intenzitásban egyenértékű volt kezdő éveimmel, hatásfoka magasabb, mert akkor már a hátam mögött volt több mint kétéves gyakorlat. Betegeim szerettek, olyan nyira, hogy a rám bízott két kórteremnek rövidesen híre ment, hogy a főorvos és az adjunktus rendelkezésére bocsátott ágyak mellett hozzám kívántak kerülni azok, akiknek külön igényük volt a megbízható kezelésre.

Időben nem töltöttem bent annyit, mint kezdetben a klinikán, mert Pista minden estére gondoskodott valamilyen programról, ha nem voltunk ügyeletesek. Nem volt szép férfi, de imponálónan művelt, jó előadói készséggel. Sohasem vallottam vele szégyent. Igaz, hamar felfedeztem, hogy meglehetősen hiú is, tehát ezért szerepel olyan szívesen, ezért igényli, hogy lehetőleg ő legyen a társaság középpontja, órá figyeljenek, és ha otthon voltunk, kettesben, akkor tőlem várta el ezt a figyelmet és elismerést. Sok mindenben önálló véleménye volt, s elég szo-

katlanok, meghökkentőek, később rájöttem, hogy szándékosan választja éppen ezeket, hogy feltűnést keltsen velük.

Aztán azt is észre kellett vennem, hogy féltékeny, hogy azért olyan szolgálatkész, azért visz be minden reggel a kórházba a kocsival, és jön értem a munkaidő végén, nehogy magamra maradjak egy órára is. Eleinte tetszett nekem ez a szereposztás, de elég gyorsan terhesse vált, és sértette önérzetemet.

Házasságunk után pár hónappal sor került a lakáscserére. Pista bonyolította le az egészet, az új lakást is ő választotta ki, engem csak a formális jóváhagyásra hívott meg a végén. A lakás fekvése és beosztása jó volt, bent a város közepén, igazán maradéktalanul örülhettem volna neki, ha nem kellett volna tudomásul vennem; életünknek ismét egy fontos lépése, amiben én csak statiszta vagyok, a nagy rendező pedig Pista.

Az új lakás berendezése sem hozott zavartalan örömet, mert abban is Pista akarata, ízlése volt a meghatározó. Még az én szobámat is másként rendezte volna be, ebbe azonban nem egyeztem bele. És még ő haragudott meg érte, napokig alig szólt hozzám.

Az új lakás felszentelésére nagy társaság gyűlt össze nálunk, de amikor körülnéztem, megdöbbenem; egyetlen egy sem volt közöttük az én régi barátaim közül. És természetesen testvéreim, rokonaim sem, de ők kölcsönösen utálták egymást Pistával.

Aztán még néhány hónap, és azt is tapasztalnom kellett, hogy a programjainkat is mindig az ő óhaja vagy szeszélye határozza meg. Nem tudom, mi volt ez benne, de már nem volt egy eset sem, amikor ne ő döntötte volna el, hová menjünk az éppen szabad esténken. Ha én elsoroltam három filmcímet, feltétlenül egy negyedik vagy ötödik moziban kötöttünk ki, amit ő javasolt. Ugyanígy voltunk a színházzal, hangversenyekkel. Utoljára ravaszkodásra kényszerültem, ha azt akartam, hogy kettesben nézzünk meg egy drámát, úgy kellett kezdenem, hogy ellenmondva nekem, ő proponálja a látni kívánt darabot.

Elmúlt egy év, a gyerek csak nem akart megjönni, amire Pista ingerülten reagált. Pedig évközben voltam én néhány jónevű nőgyógyásznál, végigcsináltam a szükséges vizsgálatokat, s mindenütt azt mondták, nem találják okát, amiért ne lehetne nekem gyereke. Pista első nagyobb szemrehányásaira azzal feleltem; én megvizsgáltattam magam, neki is ezt kell tennie, hatha benne a hiba. Gorombán letorkolt, meg is sértett, úgy, hogy pillanatok alatt befejeztem a témát, s magára hagya visszamentem a szobámba.

És a következő nap megtörtént, amire magam sem készültem. A szokott idő előtt vagy félórával távoztam a kórházból, mert nem kívántam megvárni Pistát. A kocsi akkor már teljesen kisajátította magának, de én ez ellen sem tiltakoztam. Beültem egy moziba, utána a másikba, két olyan filmet láthattam amelyek Pista ellenkezése miatt mindig kimaradtak. Mozi után betértem egy étterembe, megvacsoráztam. Kicsit még hallgattam a zenét, majd fizettem, elmentem a Keleti pályaudvarra, betelepédtem a váróterembe, és végigolvastam az éjszakát. És jól éreztem magam, mintha sikerült volna leráznom magamról valami bénító nyomást. Kora reggel tértem haza, hogy még legyen időm lezuhanyozni, átöltözni. Pista nekemtámadt, hol voltam, kivel csaltam meg, hogy tehettem ilyent, hogy minden bejelentés nélkül kimaradok. Egész este engem keresett, a rendőrséget, mentőt is értesítette eltűnésemről. Megnyugtattam, semmi különös nem történt,

egyszerűen csak egyedül kívántam lenni egy év után, teljesen egyedül eltölteni egy éjszakát. A Keleti vörötermében olvastam, és legyen rá felkészülve, hogy ezután máskor is előfordulhat. Akármikor és bejelentés nélkül, amikor szükségét érzem ilyen kis menekülésnek.

Képtelen volt megérteni, mi készíthet a különös viselkedésre. Ismét gorombászkodott, sértegetett, aztán napokig játszott a megbántottat, én pedig már nem igyekeztem kiengesztelni, annyira azért nem tudott meghódítani. A házasságkötésünk utáni hónapokban bennem megszülető szerelem felúton megtorpant, majd hűlni kezdett, ahogyan jöttek egymás után a kijózanító jelenetek. Azt hiszem, szeretni ő engem igazán sosem szeretett, egyszerűen csak könnyen elérhető, jó partii lehettem számára, mindennel együtt kellemesen elviselhetőnek találhatott; a külsőmet, állásomat, lakásomat, kocsimat.

Azok az egy napra, aztán nyaranként egy-két hétre szóló meneküléseim megismétlődtek, úgy szaporodtak, ahogyan nőtt köztünk a távolság. Végül már külön jártunk nyaralni, s még örültem is a pihentető magánynak.

Hogy közben volt-e másvalakije, nem tudtam róla, később sem kutattam. A szakítás időpontját is komiszul választotta meg: ötödik házassági évfordulónkon jelentette be, hogy el akar válni. Nem kérdeztem, miért, anélkül is mondta, mintha szükségét érezné, hogy tettét megindokolja. Azért, mert én nem tudok neki gyereket szülni, márpedig számára úgy család a család, gyerekekkel, és így tovább. Rendben van, mondtam, add be a válókeresetet.

Az első, békéltető tárgyalásra elmentem, azt a tízpercet még kibírtam, a többit már nélkülem bonyolították le; közös beleegyezéssel bontották fel házasságunkat. A lakást elcseréltük két kétszobásra, a szükséges különbözetet, a harmincötezet ő fizette ki. Nyilván hónapok óta, de lehet, hogy egy-két éve is készült erre a lépésre. A Wartburgot ennek ellenére magának követelte, és én erről is lemondtam, nem akartam vele sem veszekedni, sem pereskedni. Nagyon elegem volt belőle, örültem, hogy a válás, a lakáscsere egy hónap alatt lebonyolódott, és én ismét ott találtam magam egyedül a lakásomban. Mintho valami fojtogató szorításból szabadultam volna, úgy éreztem magam, s azt hittem, az alatt az öt év alatt kellően megismertem az embereket, többé nem érhet hasonló csapás.

ZOLO

Válásunk után volt két barátom, de hiába erőlködtem, hogy legalább magamban felszítsam a szerelmet, nem sikerült. Mindkettőjüknek én csak a „jó nő” voltam, a szeretkezések perceiért kellettem nekik, mert a minden férfit izgató különös, teljes odaadás, a szerelem zsoltárai kötötték őket hozzám rövidebb, hosszabb időre, amit – mint elmondták – olyan ritka nőnél kaphat meg a férfi. Azt sem érdeklik meg, hogy megnevezzem őket; testi, lelki kábításom kis inspirálói voltak mind a ketten.

A rendszeres ivásra még Pista mellett szoktam rá, együttélésünk utolsó hónapjaiban, mert végül már nem bírtam volna elviselni alkohol nélkül. A narkotizáló gyógyszerekre a válás után kaptam rá, a kettő együtt gyorsan kikészített.

Zolo, a színházi rendezőasszisztens, válásunk után vagy másfél évvel bukkant fel mellettem, most már arra sem emlékszem pontosan, hol ismerkedtem meg vele. Ő is jóképű fiú volt, és ugyancsak rámenős, egy-két nap alatt megkapott, azután

vele jártam három évig. Az ágyban megfelelő társ volt, társaságban kicsit túlnyüzsgő, mint általában a kisebbségi érzéstől gyötört, magukat érdemtelenül mellőzöttnek érző emberek. Akkoriban majdnem minden estémet színházban töltöttem, mert Zolo nem mondott le róla, hogyha késve is, de megcsinálja a maga karrierjét. Látni akart tehát minden színházi produkciót, és nem csupán egyszer, de a főpróbán, a premieren, aztán a tizedik, az ötvenedik előadáson. Magam is éreztem ebben az elmélyült stúdióban a lehetőséget, és arra biztattam, olykor próbálja megírni véleményét egy-egy kis tanulmányban. Meg is tette ezt, de megjelenésig csak két apróbb írása jutott el, azok miatt inkább restelkedett, jelentősebb, feltűnést keltő ügyekről álmodott.

Gyakran értünk haza lehangolódva; Zolt egy pillantás, nagymenőktől egy hűvösebb üdvözlés napokra letörte. Már ivott, amikor találkoztam vele, s hogy bennem ebben is cinkosra lelt, ahelyett, hogy fékeztük volna egymást, inkább fokoztuk az a'kohollal szembeni gátlástalanságunkat.

Őt kellett először elvonó kúrára beutalni, ha nem akartam végignézni összeroppanását. Pár hét múlva én következtem, aztán néhány hónap múltán narkomániával kezeltek.

Azt hiszem, sikerült volna talpra állnom, ha Zolo összeszedi magát. Ő azonban velem alig törődött fantasztikusan önző volt mindenben. Jött az új évad, és nagy nehezen sikerült segédrendezői állást kapnia az egyik vidéki színháznál, engem pedig otthagytott egy kurta levéllel, arra sem érdemesített, hogy személyesen közölje, rá többé nem számíthatok.

Sok linkség volt Zolában, ugyanakkor valami sajátos, bohémos kedvesség is, ezért mindent megbocsátottam neki, és a magam bolond módján szerettem, kellett nekem.

Akkoriban már alig volt bennem az első évek magabiztosságából, munkabírásából, a gyomrom után az idegeim is kikészültek. Zolo lelépését két-háromhetes letörés követte, amit végig ittam, gyógyszerekkel külön kábítva magam. Már fél éve nem volt állandó státuszom, körzeti orvosokat helyettesítettem, napokra, hetekre, de ott is majd mindenütt botrány kísérte működésemet, egymás után kaptam a dorgálásokat.

Egy józan napon sikerült elhatározásra jutnom, s azonnal felkerestem Kurtág főorvoshoz, aki azonban egyetlen mocskos kis telefonálásával visszarúgott oda, két hónap alatt meglepő eredményt ért el az öreg, azért engedte ki nyugodt lélekkel. És azért mertem én is olyan hülye módon őszinte lenni Róbert igazgatófőorvoshoz, aki azonban egyetlen mocskos kis telefonálásával visszarúgott oda, ahonnan nehezen kiszabadultam.

Magam sem gondoltam, hogy ennyi rendezetlen ügyem van; tartozások kölcsönök. És azt sem tudtam, hogy ilyen kínos dolog pénzhez jutni. Szerencsére volt néhány értékes képem, grafikám, azokat eladtam a Szent István körüli bizományiban. Holnapra mindent elrendezek, ennek a búcsúlevélnek is a végére érek.

Elbizonytalanodtam, nem tudom, végül sikerült-e meggyőzően bemutatnom azokat, akik idejuttattak. Most már ez sem érdekel túlságosan, ma már nem látom olyan fontosnak a búcsúlevelet, mint amikor elkezdtem. Az eseményeket úgyis mindenki a maga izlése, érdekei szerint magyarázza; ezzel a néhány oldallal legfeljebb önmagamot győztem meg arról, hogy megtegyem, amit elhatároztam.

A szükséges adag együtt van, a halálos dózis négyszerese, kétszáz tableta, Tardil, Seduxen, Frenolon, Hibernál: én nem fogok bekerülni a halállal kacérkodó „kísérletezők” statisztikájába.

GYURKA

Ha rólad beszélek elsőnek, biztosan sokmindent elmondtam volna, merthogy apa korai halála óta te játszod népes családjunkban a családfő szerepét, sokszor beleavatkoztál az életembe oly módon, hogy az fájt nekem, hogy ártottál velem, ahelyett hogy segítettél volna rajtam. Beavatkoztál a testvéri szeretet jogán, amit erőszakkal, a mama konokságával gyakoroltál velem szemben is.

Itt most már elég lesz, ha csupán egyetlen tettetted jegyzem fel; azt hiszem annak volt a legnagyobb része az én vonatom kisiklásában. Te is tudod mire célok, azért röviden leírom.

Nem szeretted Pistát, ki nem állhattad, én ebben tökéletesen egyetértett veled a mama, és a többiek is. Tudom, Pista hozzátok sem volt simulékony módorú, hiúsága és önteltsége, erőszakos természete idegenek előtt nagyon is rövid idő alatt ellenszenvessé tették. Mégis: hozzám tartozott, ezt tudomásul kellett volna vennetek. Te és ti mind, az első találkozás után durva támadásba kezdtetek, folyton pocskondiáztátok a jelenlétemben, csoda, ha én csak azért is mellette maradtam, és végül az általa annyira sürgetett házasságba is belementem?

Ehhez azonban a te durva közbeavatkozásodra volt szükség, anélkül, azt hiszem, sohasem lettem volna Pista felesége. Megéreztem én azt kapcsolatunk elején, hogy szeretőnek jó lesz egy ideig, de férjnek egy életre, nem.

Egyszer olyankor állítottátok be hozzám, amikor nálam volt Pista... Mostani állapotomban különösen képtelen vagyok reprodukálni azt a percek alatt magásra csapó dialógust. Azt azonban tisztán látom ma is, ahogyan te végül nekimentél, és szabályosan véresre verted a nálad jóval gyöngébb fizikumú embert. Ájultra verted, aztán otthagytál bennünket. Én pedig magához térítettem, lefektettem, két napig ápoltam, utána a felesége lettem. Hogy jóvátégyem a te bűnödöt... Lehet, hogy ez is furcsán hangzik, de én azért tettem így... És talán valami hülye dac is, én csak azért is hozzámegek!

És amikor egymás után Pista minden hitványsága kiderült, hányszor a szememre hánytátok, minden találkozáskor rámolvastátok: ugye, mi megmondtuk, mi előre láttuk! Ha nem tudnátok, ezért maradtam el tőletek, a családomtól is, mert nem kívántam hallgatni a szövegeket. Már féltem az ilyenfajta szeretettől, bújtam előle, ha tehettem.

MAMA ÉS APA

Ez az utolsó napom, kértem két napi szabadságot, nektek megtelefonáltam, hogy vidékre megyek. Nem kereshet tehát senki, s a kétszáz tableta pár óra alatt elvégzi a magáét.

Nincs már türelmem ennek a hosszúra nyúlt búcsúlevélnek a folytatására sem, pedig a mamáról és apáról még külön akartam írni.

Most már nem is vagyok józan, felébredésem után elkezdtem inni, kell ez a kis előkészítés... És alkohollal együtt biztosabban hatnak majd a tabletták.

Mamáról én úgyis csak olyasmit mondhatnék el, amit rólad, mert az ő szeretete is éppen olyan önző és vak, mint a tiéd...

Amíg nem tisztáztam magamban, körülbelül egyetemista koromig tartott ez, sokszor találtam furcsának, hogy lány létemre nem anyámhoz, hanem apámhoz vonzódom. Most már tudom, azért mert én az ő jámborabb, béketűrőbb természetét örököltem. Én vele tudtam úgy elbeszélgetni mindenről, még férfi és nő viszonyáról is, a szexualitás problémáiról is, már gimnazista koromban, ahogyan anyámmal kellett volna mindezt megtárgyalnom. De övele márcsak alakoskodó álszemérmessége miatt sem beszélhettem, ő talán egyetemista koromban is azt hitte róllam, még mindig úgy tudom, ahogyan kiskoromban belémsújkolta: a jólya hozza a gyereket...

Ó, apa egészen más volt: igazi tehetség!... Egy nagy ember veszett el benne... Kár, hogy ott kellett leélnie ötvenegy esztendejét abban a kis mátrai faluban... És azért is sajnálom, hogy olyan hozzá nem méltó asszony mellett, amilyen anya... Mert az öt gyereket is anyának köszönhette apa, az ő bigott vallássosságának, mert ő nem vétkezhetett isten parancsolatja ellen: tehát kihordott és megszült minden gyereket, aki megfogant benne. Öt gyereket felnevelni egy tanítói fizetésből, és valamennyivel elvégeztetni az egyetemet vagy főiskolát, csoda, hogy eddig is élt szegény apa...

Isteni ez a gin, érdekes, ez nem hülyít úgy, mint a többi pálinkaféle. Valami könnyű szédülésben úszom, és a világ megszűnt számomra, mint állandó küzdőtér... mint megoldásra váró problémák tömege... Hiszen én már mindent megoldottam, még egy utolsó aktus van hátra...

Beszedtem a kétszáz szemet, fél liter ginnel nyeltem le őket. Egy kis korty – egy tablettá. Azt hiszem, percekben belül elkábít, már csak néhány sor telik tőlem...

Most azt gondoltam, talán okosabb volna elégetni ezt a búcsúlevelet... Elegánsabb... Minek másokat vádolni, ha úgyis lelépek... De már nem bírok felállni, hogy az öngyújtót megkeressem... a kályhához menjek...

Rögtön elalszom...

...hogy milyen könnyű az egész... Miért félnek ettől a megoldástól az emberek?...

...talán legilletőbb búcsúzás lesz... igenis... igen

Imádom a hullaszállítókat!

a kis

Micó

a kis Micó lelépett

ugye elképedtetek?

de én... imádom... a hullaszállítókat